

UMETNOST.

Zgodovinska razstava slovenskega slikarstva. Ena izmed najlepših strani letošnjega ljubljanskega velesejma je gotovo njegova požrtvovalnost za otvoritev zgodovinske razstave slovenskega slikarstva. Razstava je obsegala — v devetih prostorih srednje tehnične šole na Mirju — okrog 286 del, ki segajo v dobo od srede 16. stoletja do sedemdesetih let 19. stoletja. Razstavo je priredila Narodna galerija. 1. oddelek slik se je pričel s tablam krilnega oltarja iz Mrzlave vasi in je vseboval nekaj najstarejših del do razdobja l. 1740., torej tudi še nekaj Metzingerjevih. Glavna slika tega oddelka pa je bila Fr. Jelovškova Madona, ki je bila eno najsijajnejših del cele razstave. V 2. oddelku so bila zbrana dela Metzingerjeva, posebno nekaj njegovih del iz zadnje dobe pred smrtjo. Ta dela prav dragoceno dopolnjujejo običajno sliko o Metzingerjevi umetnosti. V 3. oddelku so bila razstavljena najboljša in najtemperamentnejša dela Wergantova (Bergantova), ki je enako zanimiv kot portretist in žanrist. Njemu nasproti je stal drugi višek te dvorane: Cebejevo (Čibejevo) vnebovzelje. V 4. oddelku je tvoril Kremser Schmidt predpogoj za razumevanje Lajerjeve umetnosti v 5. oddelku. Poleg njega sta bila zastopana še dva Lajerjeva sodobnika: Potočnik in udomačeni Nemec Herrlein. V 5. oddelku je bil, kakor omenjeno, Lajer s svojim krogom, ki obvlada našo cerkveno umetnost tja do štiridesetih let 19. stoletja. V 6. oddelku se nam je predstavil Matevž Langus kot cerkven slikar, v 7. pa kot intimen krajinar in portretist. Poleg prejšnjih naših velikih mojstrov baroka je bil Matevž Langus najizrazitejša umetniška moč cele razstave. Langus temelji najgloblje v osnovah našega narodnega in kulturnega preporoda. V 8. oddelku se je odlikoval pomembni portretist iz srede 19. stol. M. Stroj, poleg njega pa naš najizrazitejši krajinar Karinger. V 9. in zadnjem oddelku je bil poleg Karingerja zastopan še Pernhart, slovenski Korošec, ki je tako obsežno objel naše gorske pokrajinske vedute kot nihče

drugi. Wolf, ki označa okus cele nastopne generacije, je bil žal v maločem zastopan, ker je slikal pretežno na steno. Most k novejši slovenski umetnosti pa sta naredila S. Ogrin in posebno realist Iv. Frankè. K tej in drugim slikarskim razstavam iz preteklih mesecev se še povrnemo z obširnejšim poročilom.

NAŠE SLIKE.

Vseh petero ilustracij tega sešitka nam kaže dela angleških slikarjev v 19. stoletju.

Prva dva, Millais in Rossetti, sta s Huntom vred utemeljitelja skupine slikarjev preraphaelitov (Pre-Raphaelite-Brooderhood). To združenje, ki se je ustanovilo leta 1848., si je stavilo deloma pod vplivom nemške romantike za smoter, nastopiti proti tedaj vladajoči akademski šabloni. Prepričanje teh slikarjev je bilo, da bodi vzor slikarjem le slikarstvo do konca 15. stol., natančneje do l. 1508, ko je odšel Rafael v Rim. Odtod ime. Njihov namen je bil točno proučevanje narave, jasno izražanje poglobljene duševnosti in ozir na krščanske ideje. V smeri preraphaelitov se giblje tudi Ford Madox Brown, čigar »Umivanje nog« je D. in Sv. prinesel v letošnji velikonočni številki (april).

John Evereth Millais (1829—1896) je bil le kratek čas v zvezi preraphaelitov, pozneje se je izkazal jasnega impresionista. Njegova slika »Povelje za oprostitev« (pril. XXV.) nam kaže škotsko ženo z detetom v naročju, ki izroča zmagoslavno staremu ježniškemu pazniku povelje za oprostitev svojega moža, ki je prišel v ječo ob vstaji l. 1745. Soprog, oblečen v škotsko nošo (kilt), objema soprogo, ranjeno desnico ima v zanki. Pes se veseli svojega gospodarja in se vzpenja po njem. Zanimivo je, da je bila slikarjeva žena za model žene oproščenca in da cenijo ta portret kot najboljši, kar jih je slikar naslikal.

Dante Gabriel Rossetti je bil rojen v Londonu kot sin italijanskega literata Gabriela Rossettija in je umrl l. 1882. S početka je slikal po naziranjih preraphaelitov obširnejše slike, pozneje je prišel pod